

**KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS
EGYETEM**

ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR

ALAPJOGVÉDELMI SZAKJOGÁSZ (LL.M.)

SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS

TANULMÁNYI TÁJÉKOZTATÓ

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	2
A kar vezetése	3
Tanulmányi Osztály	4
Sport, szabadidő.....	5
Kari könyvtár	5
Az Alapjogvédelmi szakjogász szakirányú továbbképzési szak tanulmányi tájékoztatója	6
Az Alapjogvédelmi szakjogász szakirányú továbbképzés értékelési és ellenőrzési módszerei	9
Jelentkezés	10
A tanév rendje	10
A képzés oktatói	12
Mintatanterv	13
I. félév	14
Alapjogvédelem és igazságszolgáltatás	14
Az alapjogok védelmének komplex rendszere.....	16
Az alkotmánybíráskodás	18
Az alkotmányos alapjogok a köztársasági Magyarországon	20
Emberi jogok, alapjogok - elméleti alapvetés	22
Szabadon választható tárgyak (a kettő közül az egyik teljesítése kötelező)	24
1. Alapjogvédelem a választási jogban	24
2. Az alapjogvédelem a magánjogban	26
II. félév	28
A hátrányos megkülönböztetés tilalma, az EBH alapjogvédelmi tevékenysége	28
<i>(A hátrányos megkülönböztetés tilalma, az alapvető jogok biztosának alapjogvédelmi tevékenysége) .....</i>	<i>28</i>
Alapjogvédelem a médiajogban	30
Alapjogvédelem az EU-ban, az EU Alapjogi Chartája	33
Az Alapjogi Biztos eljárása, az ombudsmani típusú alapjogvédelmi tevékenység.....	35
Az alkotmányjogi panasz speciális eljárása	37
Az EJEE alapjogi katalógusa, az EJEB alapjogvédelmi tevékenysége.....	39
Szabadon választható tárgyak (a kettőből az egyik teljesítése kötelező).....	41
1. A NAIH az alapjogvédelmi intézményrendszerben, az adatvédelem és a közérdekű adatok megismerésének alapjogi összefüggései	41
2. Alkotmányos büntetőjog	43
Szakedolgozati Témajegyzék.....	45
A Szakedolgozat Általános Formai követelményei.....	47
Záróvizsga Tételsorok.....	48

KÁROLI GÁSPÁR REFORMÁTUS EGYETEM

ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR

1042 Budapest, Viola u. 2-4.

Telefon: +36 (1) 370-86-01

Fax: +36 (1) 231-6026

OM azonosító: FI 44189

A KAR VEZETÉSE

DÉKÁN:

Prof. Dr. Tóth J. Zoltán

tanszékvezető, egyetemi tanár

Telefon: 370-8601/110

e-mail: dekanihiv.ajk@kre.hu

DÉKÁNHELYETTESEK:

Prof. Dr. Boóc Ádám

nemzetközi és tudományos dékánhelyettes
intézetvezető, tanszékvezető, egyetemi tanár

Prof. Dr. habil. Domokos Andrea

tehetséggondozási dékánhelyettes
intézetvezető, tanszékvezető, egyetemi tanár

Prof. Dr. Udvary Sándor Tibor

oktatási és képzési dékánhelyettes
tanszékvezető, egyetemi tanár

iroda: „A” épület, mfsz. 9.

félfogadási idő: előzetes bejelentkezés alapján

AZ ALAPJOGVÉDELMI SZAKJOGÁSZ SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS SZAKFELELŐSE

Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D. tanszékvezető, egyetemi tanár

e-mail: cservak.csaba@kre.hu

iroda: „A” épület, T/15.szoba

félfogadási idő: előzetes bejelentkezés alapján

SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI KÖZPONT

Dr. habil. Móra Sándor PhD tanszékvezető-helyettes, egyetemi docens, a Továbbképzési Központ Vezetője

E-mail: more.sandor@kre.hu

Félfogadási idő: előzetes bejelentkezés alapján

Rákos Viktória szakirányokért felelős oktatási referens

E-mail: ajk.szakirany@kre.hu

Telefon: (+36-1) 370-8601/345

1042 Budapest, Viola utca 2-4. T11.

Honlap: <https://ajk.kre.hu/index.php/oktatas/kepzesi-formak/tovabbkepzesi-kozpont.html>

TANULMÁNYI OSZTÁLY

Vas Mária tanulmányi osztályvezető

telefon: +36 1-370 8601 (mellék: 102; 165)

e-mail: ajk.tanulmanyi@kre.hu

iroda: „A” épület, mfsz. 7.

Honlap: <https://ajk.kre.hu/index.php/hallgatoinknak/tanulmanyi-osztaly.html>

A hallgatók tanulmányi ügyeiket az Állam- és Jogtudományi Kar Tanulmányi Osztályán intézhetik az alábbi ügyfélfogadási rend szerint:

<i>Ügyfélfogadás</i>	
<i>Hétfő:</i>	13:00 – 15:00
<i>Kedd:</i>	<i>Szünetel</i>
<i>Szerda:</i>	13:00 – 15:00
<i>Csütörtök:</i>	<i>Szünetel</i>
<i>Péntek:</i>	09:00 – 12:00
<i>Szombat:</i> <i>csak a szorgalmi időszakban</i>	08:30 – 12:00

SPORT, SZABADIDŐ

Az egyetemi sportolási lehetőségekről bővebben itt tájékozódhat:
<http://www.kre.hu/sport/>

KARI KÖNYVTÁR

A Jogi Kar Könyvtára 2001-ben kezdte meg működését, jelenleg közel 20.460 db könyvtári egységgel, köztük több mint 118 féle magyar és idegen nyelvű periodikával, elektronikus dokumentummal, adatbázisokkal segíti felhasználóit, az oktatókat, kutatókat és a hallgatókat. A könyvtár elsősorban az állam- és jogtudomány szakirodalmával rendelkezik és főként e területen történik a fejlesztése. Ezen túlmenően megtalálható a társ- és kiegészítő tudományok szakirodalma, valamint az általános műveltség gyarapítására szolgáló művekkel is rendelkezünk. Olvasótermeinkben szabadpolcon több ezer, tematikusan elrendezett dokumentum vehető igénybe helyben használatra. Hozzáférést biztosítunk a KRE adatbázisához (E-Corvina Online katalógus) az EISZ és az EBSCO adatbázisaihoz. Egyéb szolgáltatásaink: általános és szakirodalmi tájékoztatás, térítés ellenében: nyomtatás, fénymásolás. (A szolgáltatáshoz regisztráció és előzetes egyenlegfeltöltés szükséges. Részletek: kre.printelek.hu)

A tanévben nyitva tartó könyvtár 60 férőhellyel és 7 számítógéppel várja az olvasókat. Szolgáltatásai beiratkozás (ingyenes) után vehetők igénybe.

Bővebb információ a Könyvtárhasználati Szabályzatban, illetve a www.kre.hu - Állam- és Jogtudományi Kar – Szolgáltatások/Könyvtár menüpontban található).

Elérhetőség: +36 1 370 8601/128

ajk.konyvtar@kre.hu

Nyitvatartás:

Hétfő	9:00-16:30
Kedd	9:00-13:00
Szerda	9:00-18:30
Csütörtök	9:00-16:30
Péntek	ZÁRVA
Szombat	9:00-13:00

A Könyvtár a tanítási szünetekben zárva tart.

AZ ALAPJOGVÉDELMI SZAKJOGÁSZ SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAK TANULMÁNYI TÁJÉKOZTATÓJA

Kinek ajánljuk a képzést:

A 3 féléves, levelező munkarendű Alapjogvédelmi szakjogász (LL.M) szakirányú továbbképzési szakon a hazai és nemzetközi alapjog-érvényesítő fórumok (pl. Alkotmánybíróság, NAIH, EBH, Emberi Jogok Európai Bírósága, Ombudsman) működésével ismerkedhet meg a hallgató, amely egyrészt az ezen intézményekben történő elhelyezkedést, másrészt az alapjogi vonatkozású jogintézmények beazonosítását és megfelelő alkalmazását segíti. A résztvevők elsajátítják az alapjogi relevanciával bíró eljárások szabályozási kereteit mind nemzetközi, mind hazai szinten. A képzés segítségével a hallgatók betekintést nyernek azon szervek, illetve eljárások gyakorlatába, melyek során az alapvető jogok kiemelt relevanciával bírnak. Egyúttal a képzés részét képezi az alapjogok hazai és nemzetközi rendszerének, az alapjogokhoz kapcsolódó főbb ismeretek elsajátítása, azoknak a gyakorlatban történő felhasználása céljából.

1. **A szakirányú továbbképzés megnevezés:** Alapjogvédelmi szakjogász szakirányú továbbképzési szak

A szakirányú továbbképzés angol nyelvű megnevezése: Protection of fundamental rights postgraduate specialization programme

2. **A szakirányú továbbképzésben szerezhető szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése:** Alapjogvédelmi szakjogász

A szakképzettség angol nyelvű megnevezése: Protection of fundamental rights expert

3. **A felvétel feltételei:**

jogász mesterképzési szakon osztatlan képzésben vagy korábbi egyetemi szintű képzésben szerzett oklevél és egy idegen nyelvből legalább középfokú (B2 szintű), komplex típusú, államilag elismert nyelvvizsga-, illetve ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél megléte.

4. **A képzési idő:** 3 félév

5. **A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma:** 90 kredit

6. Szakmai kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség):

Az alapjogvédelmi szakjogász:

6.1. Tudása

- ismeri az alapvető jogok rendszertanát, dogmatikai hátterét, az alapjogvédelem intézményrendszerét, különös tekintettel az egyes alapjogi jellegű, alapjog érvényesítő eljárások gyakorlatára (pl. az Alkotmánybíróság előtti egyedi bírói döntéssel szembeni alkotmányjogi panasz menete);
- felismeri és megoldja az adott szakterületen felmerült jogi problémákat;
- ismeri a bírósági és a hatósági eljárásokban a jogalkalmazói feladatokat, azokat hatékonyan ellátja;
- a felmerült jogi probléma megoldása érdekében kapcsolatot tud teremteni, együttműködni más, elsősorban jogi képesítéssel rendelkező szakemberekkel, ügyvédekkel, illetve a bírósági eljárásokban eljáró személyekkel és szervezetekkel;
- a megszerzett szakmai ismeretek gyakorlati alkalmazása során a vonatkozó jogszabályokat önállóan értelmezi.

6.2. Képességei

Képes:

- az általános jogérvényesítés során felmerülő alapjogi jellegű szabályozások gyakorlati alkalmazására (pl.: tisztességes eljáráshoz való jog);
- az alapjogérvényesítés nemzetközi dimenziójának felismerésére és alkalmazására;
- a lényeglátásra és kreativitásra;
- a megalapozott ismeretekre épülő jogi elemzésekre történő felkészülésre, önálló szakmai vélemény kialakítására;
- a probléma központú szemléletmód és gyakorlati problémamegoldást kereső megközelítésre;
- a szakmai szempontú módszeres feladatkezelésre;
- a tárgyalási, kommunikációs és konfliktuskezelő képességek fejlesztésére;
- az áttekintési és rendszerező képességek hatékonyságának növelésére.

6.3. Attitűdje

- nyitott a szakterülete átfogó gondolkodásmódjának és gyakorlati működése alapvető jellemzőinek hiteles közvetítésére, átadására;
- törekszik arra, hogy a problémákat lehetőleg másokkal együttműködésben oldja meg;
- a komplex megközelítést kívánó, illetve váratlan döntési helyzetekben is törekszik a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével meghozni döntését;
- vállalja és hitelesen képviseli szakterülete társadalmi szerepét, alapvető viszonyát a világhoz.

6.4. Autonómiája és felelőssége

- kész a jogszabályi környezetében bekövetkező változások önálló megfigyelésére;
- tudatosan képviseli azokat a módszereket, amelyekkel szakterületén dolgozik;
- etikus döntéseket hoz az információk közlésére vonatkozólag, tiszteletben tartja a jogkereső állampolgárok személyiségi jogait;
- a szakmai közösség és az egyéni érdekei között egyensúlyt és összhangot teremt.

7. A szakirányú továbbképzés szakmai jellemzői, a szakképzettséghez vezető szakterületek és azok kreditaránya, amelyből a szak felépül:

7.1. Alapozó ismeretek: 26 kredit

- *Alapozó ismeretek:* 26 kredit (az alapjogok rendszertana, katalógusa és intézményrendszere)
  - o Emberi jogok, alapjogok – elméleti alapvetés
  - o Az alkotmányos alapjogok a köztársasági Magyarországon
  - o Az alapjogok védelmének komplex rendszere
  - o Az alkotmánybíráskodás
  - o Alapjogvédelem és igazságszolgáltatás
- *Szakismeretek:* 34 kredit (az egyes speciális alapjogi jellegű eljárások elsajátítása)
  - o Az alkotmányjogi panasz speciális eljárása
  - o Az Alapjogi Biztos eljárása, az ombudsmani típusú alapjogvédelmi tevékenység
  - o Az EJEE alapjogi katalógusa, az EJEB alapjogvédelmi tevékenysége
  - o Alapjogvédelem a médiajogban
  - o A hátrányos megkülönböztetés tilalma, az EBH alapjogvédelmi tevékenysége
  - o Alapjogvédelem az EU-ban, az EU Alapjogi Chartája
  - o *Alapjogvédelem a választási jogban*
  - o *Az alapjogvédelem a magánjogban*
  - o *A NAIH az alapjogvédelmi intézményrendszerben, az adatvédelem és a közérdekű adatok megismerésének alapjogi összefüggései*
  - o *Alkotmányos büntetőjog*

A szakismeretekhez tartozó 34 kredit akként kerül kiszámításra, hogy a fent dőlt betűvel felsorolt 4 db szabadon választható tantárgy közül 2db szabadon választható tantárgyat kell teljesíteni a képzés sikeres teljesítéséhez.

Az Alapjogvédelmi szakjogász szakirányú továbbképzés értékelési és ellenőrzési módszerei

Kötelező tárgyak:

Az alapozó jogi ismeretek és a szakirányú ismeretek is a képzés kötelező tárgyai. Az ismeretek ellenőrzése szóbeli vagy írásbeli kollokvium alapján történik. Az ismeretek beszámolóval történő értékelése esetén - az oktatók döntése alapján - lehetőséget adunk arra, hogy a hallgatók házi dolgozatot készítsenek, amelyet az oktatók érdemjeggyel osztályoznak.

Szabadon választható kötelező tárgyak:

Az első és a második félévben két-két, azaz összesen négy szabadon választható tárgy kerül meghirdetésre, melyek közül összesen kettő szabadon választható tárgyat kell teljesíteni a hallgatónak. A szabadon választható tárgyakat az alábbi táblázatban *dőlt betűvel* jelöltük.

A szakdolgozat követelményei:

A szakdolgozatot a hallgatók a képzésben szereplő tantárgyak valamelyikében tárgyalt témából készíthetnek. A szakdolgozat témáját a hallgató a választott tárgyat oktató tanár, mint témavezető irányítása mellett dolgozza fel. Nem kizárt a kötelező tárgyon kívüli téma feldolgozása a szakdolgozatban, ebben az esetben a hallgató külső konzulens is választhat. Ebben az esetben a munkáját a témájához leginkább kapcsolódó tantárgy oktatója, mint belső témavezető felügyeli. A szakdolgozat terjedelme minimum 2 szerzői ív, elkészítésére és bírálatára a KRE Tanulmányi-és Vizsgaszabályzatának rendelkezései az irányadók. A szakdolgozat megvédése a záróvizsgával összeköthető, a megoldás különösen javasolható akkor, ha a szakdolgozat témája valamely záróvizsga tárgykörébe tartozik.

A szakdolgozat értéke: 30 kredit.

A záróvizsga:

A záróvizsga szóbeli vizsga, amely az alábbi témakörökből áll: az alapvető jogok katalógusa az Alaptörvényben és nemzetközi dokumentumokban; az Alkotmánybíróság, az alkotmányjogi panasz; alapjog érvényesítő fórumok a magyar jogrendszerben; alapjogok a polgári és büntetőjogban.

A diploma minősítése:

A diploma minősítésének alapja a záróvizsga tárgyából tett vizsga osztályzatainak, valamint a szakdolgozat érdemjegyeinek egészre kerekített egyszerű számtani átlaga szerint: elégséges, közepes, jó, jeles vagy kitűnő.

JELENTKEZÉS

Jelentkezés módja:

Kizárólag elektronikusan, a szakirányú továbbképzések oldalán található jelentkezési felület kitöltésén keresztül történik:

<https://ajk.kre.hu/index.php/1208-alapjogvedelmi-szakjogasz-ll-m-szakiranyu-tovabbkepzesi-szak.html>

Önköltség díja:

1. félév: 250.000,- Ft

2. félév: 250.000,- Ft

3. félév: 100.000,- Ft

A képzés díját a munkáltató átvállalhatja.

Regisztrációs díj:

Összege: 9.000,-Ft. A regisztrációs díj befizetéséről szóló igazolást a jelentkezésnél csatolni szükséges.

További információk: <https://ajk.kre.hu/index.php/tk-felveteli-informaciok>

A TANÉV RENDJE

A tanórák megtartására 10-12 hetes szorgalmi időszak áll rendelkezésre, amelyet a vizsgák letételére szolgáló 6 hetes vizsgaidőszak követ.

Az oktatás a pénteki és a szombati napokon történik a következő rendben:

PÉNTEKEN

- 15:00 és 16:30 között (2x45 perc)
- 16:45 és 18:15 között (2x45 perc)
- 18:30 és 20:00 között (2x45 perc)

SZOMBATON

- 8:00 és 9:30 között (2x45 perc)
- 9:45 és 11:15 között (2x45 perc)
- 11:30 és 13:00 között (2x45 perc)
- 13:15 és 14:45 között (2x45 perc)
- 15:00 és 16:30 között (2x45 perc)

Az oktatás helyszíne:

Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának „A” épülete
(1042 Budapest, Viola utca 2-4.)

Az Egyetem elkülönített parkolóval rendelkezik, amelyet az Oktatók és Hallgatók számára egyaránt rendelkezésre bocsát.

A KÉPZÉS OKTATÓI

OKTATÓ	MUNKAHELY, ELÉRHETŐSÉG
Dr. Bódi Stefánia PhD egyetemi docens	NKE ÁNTK Alkotmányjogi és Összehasonlító Közjogi Tanszék bodi.stefania@uni-nke.hu
Prof. Dr. Cservák Csaba PhD tanszékvezető, egyetemi tanár	KRE-ÁJK Közjogi Intézet Alkotmányjogi és Egyházjogi Tanszék cservak.csaba@kre.hu
Dr. Cservákné Dr. Lajos Edina doktorandusz	drlajosedina@gmail.com
Prof. Dr. habil. Domokos Andrea dékánhelyettes, intézetvezető, tanszékvezető, egyetemi tanár	KRE-ÁJK Bűnügyi Tudományok Intézete Büntetőjogi Tanszék domokos.andrea@kre.hu
Dr. Farkas György Tamás adjunktus	KRE-ÁJK Közjogi Intézet Alkotmányjogi és Egyházjogi Tanszék farkas.gyorgy.tamas@kre.hu
Prof. Dr. Halász Iván egyetemi tanár	NKE ÁNTK Alkotmányjogi és Összehasonlító Közjogi Tanszék Halasz.Ivan@uni-nke.hu
Dr. Juhász Imre PhD egyetemi docens, alkotmánybíró	ELTE -ÁJK Polgári Eljárásjogi Tanszék juhasz.imre@mkab.hu
Dr. habil. Köbel Szilvia Ph.D. intézetvezető, tanszékvezető-helyettes, egyetemi docens	KRE-ÁJK Közjogi Intézet Alkotmányjogi és Egyházjogi Tanszék kobel.szilvia@kre.hu
Dr. Nagy Attila Mihály tanársegéd	KRE-ÁJK Közjogi Intézet Közigazgatási és Infokommunikációs Tanszék nagy.attila.mihaly@kre.hu
Dr. Péterfalvi Attila András elnök	Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság peterfalvi.attila@naih.hu
Dr. Rimaszécsi János bíró	Országos Bírósági Hivatal polgári bíró rimaszecszi@yahoo.com
Dr. Téglási András Ph.D. oktatási dékánhelyettes, egyetemi docens	NKE ÁNTK Alkotmányjogi és Összehasonlító közjogi Tanszék teglasi.andras@uni-nke.hu

MINTATANTERV

	Tantárgy megnevezése	Meghirdetés féléve	Félévi óraszám (előadás / szeminárium)		Félévi óraszám összesen	Kredit	Számonkérés módja
			ea.	szem.			
1	Alapjogvédelem és igazságszolgáltatás	1. félév	6	0	6	4	kollokvium
2	Az alapjogok védelmének komplex rendszere	1. félév	10	0	10	6	kollokvium
3	Az alkotmánybíráskodás	1. félév	10	0	10	6	kollokvium
4	Az alkotmányos alapjogok a köztársasági Magyarországon	1. félév	10	0	10	5	beszámoló
5	Emberi jogok, alapjogok – elméleti alapvetés	1. félév	10	0	10	5	kollokvium
	Kötelezően választható tantárgy (az egyik választása kötelező):	1. félév	6	0	6	4	
6	<i>Alapjogvédelem a választási jogban</i>	1. félév	6	0	6	4	kollokvium
7	<i>Az alapjogvédelem a magánjogban</i>	1. félév	6	0	6	4	kollokvium
	I. félév összesen		52	0	52	30	
8	A hátrányos megkülönböztetés tilalma, az EBH alapjogvédelmi tevékenysége	2. félév	6	0	6	4	kollokvium
9	Alapjogvédelem a médiajogban	2. félév	6	0	6	4	kollokvium
10	Alapjogvédelem az EU-ban, az EU Alapjogi Chartája	2. félév	6	0	6	3	kollokvium
11	Az Alapjogi Biztos eljárása, az ombudsmani típusú alapjogvédelmi tevékenység	2. félév	10	0	10	5	kollokvium
12	Az alkotmányjogi panasz speciális eljárása	2. félév	16	0	16	6	kollokvium
13	Az EJEE alapjogi katalógusa, az EJEB alapjogvédelmi tevékenysége	2. félév	10	0	10	4	kollokvium
	Kötelezően választható tantárgy (az egyik választása kötelező):	2. félév	6	0	6	4	
14	<i>A NAIH az alapjogvédelmi intézményrendszerben, az adatvédelem és a közérdekű adatok megismerésének alapjogi összefüggései</i>	2. félév	6	0	6	4	kollokvium
15	<i>Alkotmányos büntetőjog</i>	2. félév	6	0	6	4	kollokvium
	II. félév összesen		60	0	60	30	
	Szakedolgozat konzultáció		0	20	20	30	beszámoló
	Záróvizsga felkészítő		10	0	10	0	aláírás
	III. félév összesen		10	20	30	30	
	Összesen		122	20	142	90	

TANTÁRGYI ISMERTETŐ

I. FÉLÉV

Alapjogvédelem és igazságszolgáltatás

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 6 tanóra előadás

Ajánlott félév: 1. félév

Meghirdetés féléve: 1. félév

Kreditérték: 4

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190105K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba PhD.

Oktató(k): Dr. Rimaszécsi János

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az igazságszolgáltatás során a bíróságoknak hangsúlyozottan figyelembe kell venniük az Alaptörvény rendelkezését az egyes szakjogi ismervek mellett. A tantárgy ezen - a bíróságok gyakorlatában megjelenő - sajátosságokra kívánja felhívni a figyelmet.

Tantárgyi tematika:

1. Az igazságszolgáltatás modelljei
2. Az amerikai modell igazságszolgáltatási és alapjogvédelmi sajátosságai
3. Lehet-e bíróság az alkotmánybíróság?
4. Az igazságszolgáltatás alapelvei az egyedi ügyekre kiható alkotmánybírósági eljárásokban
5. A bírói függetlenség kérdésköre a téma szempontjából

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szereshető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

POKOL Béla: A bírói hatalom, Századvég Kiadó, Budapest, 2003.

Cservák, Csaba: Az alapjogokat érvényesítő intézményrendszer, Lícium-Art Könyvkiadó Debrecen, 2018.

Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon, Budapest, Osiris Kiadó, 2001.

TÓTH. J. Zoltán: Az alkotmánybírói egyéni alapjogvédelem eszközei és gyakorlata – egykor és most..., In Rixer Ádám (szerk.): Állam és közösség, KRE-ÁJK, Budapest 2012.

LEGÉNY Krisztián: Az alkotmánybíráskodás modelljei, In Tóth Judit-Legény Krisztián (szerk.): Összehasonlító alkotmányjog, Complex Kiadó, Budapest 2006.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVGORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Budapest, Századvég Kiadó, Budapest, 2015.

PACZOLAY Péter: Alkotmánybíráskodás – alkotmányértelmezés, Rejtjel Politológiai Könyvek, Budapest 2003.

BADÓ Attila: A bírói függetlenség, a tisztességes eljárás és a politika, Budapest, Gondolat Kiadó, 2011.

KUKORELLI István: Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó, Budapest 1995

Az alapjogok védelmének komplex rendszere

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 10 tanóra előadás

Ajánlott félév: 1. félév

Meghirdetés féléve: 1. félév

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190103K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Oktató(k): Dr. Cservákné Dr. Lajos Edina, Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus célja a hatályos Alaptörvény alapjogi katalógusának, illetve az alapjogvédelmi intézményrendszer átfogó ismertetése.

Tantárgyi tematika:

1. Az alapjogi réteg sajátosságai, az alapjogsértés szférái
2. Az alapjogok garanciái, a jogértelmezés módszerei
3. Az Alaptörvény alapjogi katalógusa I.
4. Az Alaptörvény alapjogi katalógusa II.
5. Az alapjogok maradéktalan érvényesülését biztosító intézményrendszer

Évközi tanulmányi követelmények:

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szerezhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

POKOL Béla: A bírói hatalom, Századvég Kiadó, Budapest, 2003.

Cservák, Csaba: Az alapjogokat érvényesítő intézményrendszer, Lícium-Art Könyvkiadó Debrecen, 2018.

Gabriele KUCSKO-STADLMAYER: Európai ombudsman-intézmények, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010. (A német kiadás alapján válogatta Szabó Máté-Péterfalvi Attila)

Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon, Budapest, Osiris Kiadó, 2001.

VARGA ZS. András: Ombudsmanok Magyarországon, Rejtjel Kiadó, 2004.

VARGA ZS. András: Ombudsman, ügyész, magánjogi felelősség, Pázmány Press Kiadó, Budapest, 2012.

LEGÉNY Krisztián: Az alkotmánybíráskodás modelljei, In Tóth Judit-Legény Krisztián (szerk.): Összehasonlító alkotmányjog, Complex Kiadó, Budapest 2006.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVGORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Budapest, Századvég Kiadó, Budapest, 2015.

Az alkotmánybíráskodás

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 10 tanóra előadás

Ajánlott félév: 1. félév

Meghirdetés féléve: 1. félév

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190104K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Oktató(k): Dr. Cservákné Dr. Lajos Edina, Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az Alkotmánybíróság az alapjogvédelem kiemelkedő fontosságú szerve, ezért nagyon fontos az alkotmánybíráskodás mögöttes elvi modelljeinek ismerete, amely mellett a magyar Alkotmánybíróságra vonatkozó főbb szabályok ismertetésére is ki kíván térni a kurzus.

Tantárgyi tematika:

1. Az alkotmánybíráskodás modelljei
2. A decentralizált modell és a centralizált modell sajátosságai
3. Egyes centralizált modellek, különös tekintettel a német megoldásra, a magyar alkotmánybíráskodás nemzetközi összevetésben
4. A magyar Alkotmánybíróság hatáskörei
5. A magyar Alkotmánybíróság eljárásának főbb szabályai

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szereszhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

POKOL Béla: A bírói hatalom, Századvég Kiadó, Budapest, 2003.

Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon, Budapest, Osiris Kiadó, 2001.

TÓTH. J. Zoltán: Az alkotmánybírói egyéni alapjogvédelem eszközei és gyakorlata – egykor és most..., In Rixer Ádám (szerk.): Állam és közösség, KRE-ÁJK, Budapest 2012.

LEGÉNY Krisztián: Az alkotmánybíráskodás modelljei, In Tóth Judit-Legény Krisztián (szerk.): Összehasonlító alkotmányjog, Complex Kiadó, Budapest 2006.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVGORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Esményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Századvég Kiadó Budapest, 2015.

PACZOLAY Péter: Alkotmánybíráskodás – alkotmányértelmezés, Rejtjel Politológiai Könyvek, Budapest 2003.

KUKORELLI István: Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó, Budapest 1995.

ÁDÁM Antal: Alkotmányi értékek és alkotmánybíráskodás, Osiris, Budapest, 1998.

Az alkotmányos alapjogok a köztársasági Magyarországon

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 10 tanóra előadás

Ajánlott félév: 1. félév

Meghirdetés féléve: 1. félév

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190102K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Oktató(k): Dr. Bódi Stefánia

Értékelés módja: beszámoló

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus célja - mintegy alapozó jelleggel - a korábbi Alkotmány és a hatályos Alaptörvény alapjogi katalógusának összevetése és a változásokra történő figyelemfelhívás.

Tantárgyi tematika:

1. Előzmények, a Nemzeti Kerekasztal tárgyalásainak vonatkozó részei
2. Az alapjogokat érintő jogszabályok a rendszerváltás során
3. Az első Alkotmánybíróság alapvetése
4. Az Alkotmánybíróság korszakai 2011. előtt
5. A korábbi AB határozatok továbbélése a dogmatikában

Évközi tanulmányi követelmények:

Az értékelés módszere: háromfokozatú értékelés (nem felelt meg, megfelelt, kiválóan megfelelt)

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon, Budapest, Osiris Kiadó, 2001.

POKOL Béla: Autentikus jogelmélet, Dialóg-Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2010.

TÓTH. J. Zoltán: Az alkotmánybíróvási egyéni alapjogvédelem eszközei és gyakorlata – egykor és most..., In Rixer Ádám (szerk): Állam és közösség, KRE-ÁJK, Budapest 2012.

LEGÉNY Krisztián: Az alkotmánybíráskodás modelljei, In Tóth Judit-Legény Krisztián (szerk.): Összehasonlító alkotmányjog, Complex Kiadó, Budapest 2006.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVGORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Budapest, Századvég Kiadó, Budapest, 2015.

PACZOLAY Péter: Alkotmánybíráskodás – alkotmányértelmezés, Rejtjel Politológiai Könyvek, Budapest 2003.

BADÓ Attila: A bírói függetlenség, a tisztességes eljárás és a politika, Budapest, Gondolat Kiadó, 2011.

KUKORELLI István: Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó, Budapest 1995.

ÁDÁM Antal: Alkotmányi értékek és alkotmánybíráskodás, Osiris Kiadó, Budapest, 1998.

HALMAI Gábor- TÓTH Gábor Attila: Emberi jogok, Osiris, Budapest, 2003.

POKOL Béla: Jogelmélet, Századvég Kiadó, Budapest, 2005.

Emberi jogok, alapjogok - elméleti alapvetés

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 10 tanóra előadás

Ajánlott félév: 1. félév

Meghirdetés féléve: 1. félév

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190101K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Oktató(k): Dr. habil. Szabó Zsolt PhD

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az emberi jogokat a felvilágosodás termékeinek szokták tekinteni, de nem hallgathatjuk el azok keresztény gyökereit sem. Az emberi jogok onnantól válnak alkotmányos alapjogokká, hogy bekerülnek egy adott ország alaptörvényébe és kikényszeríthetőségüket is biztosítják. A képzés súlyponti részét jelentő kurzuson megismerkedünk az alapvető jogok 3 generációjával. Ez nem csupán elméleti síkon fontos, de gyakorlati alkalmazhatóságuk aspektusából is nagy jelentőségű. Az órákon górcső alá vesszük az alapjogok elemzésének, csoportosításnak főbb iskoláit. Egyes tudományos irányzatok (és azok alkalmazása) az alapjogokat mindenkifelettinek, minden jogi normát felülíró kategóriának tekintik. Ez részint igaz, részint viszont nem tagadhatjuk le a megközelítés mellézköngéit. Az alapjogok ugyanis túlzottan átmoralizáltak, túl átpolitizáltak, absztraktak, elvontak, és meglehetősen szubjektív értelmezésre adnak módot.

A képzés segíthet választ találni többek között, az alábbi kérdésekre: Mikor mondható el egy jogrendszerrel, hogy az alapjogok a legteljesebb mértékben érvényesülnek? Rendelkeznek-e a feljogosított szervek kellően fajsúlyos hatáskörökkel az alapjogsérelem orvoslására? Léteznek-e az alapjogvédelem vonatkozásában „légüres terek”, mely esetkörökben az állampolgárok nem találhatnak jogi orvoslást sérelmeikre? Elképzelhetők-e olyan alkotmányos szintű jogsérelemek, melyek esetében „senki földjére” tévedhetnek a sértettek, tehát egyetlen állami szervnek sincs hatásköre fellépni védelmükben?

A harmadik problémakör az, amikor az alapjog-értelmezés és alkalmazás segítségével egyes politikai körök a maguk véleményét akarják állami döntéssé artikulálni. Ennek kapcsán megismerkednünk kellő mélységben a jogértelmezés (különösen az alapjog-értelmezés) módszereivel.

E képzés az alapjogokat emelt szinten oktatja, jelentőségüknek megfelelően, de nem hallgatja el azok „vadhajtásait”.

Tantárgyi tematika:

1. Az emberi jogok fogalmi megalapozása
2. Az élethez és emberi méltósághoz való jog
3. A szabadságjogok
4. A második és harmadik generációs alapjogok
5. Alapjogok egyes külföldi államok alkotmányaiban

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szerorzhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Cservák, Csaba: Az alapjogokat érvényesítő intézményrendszer, Debrecen, Magyarország : Lícium-Art Könyvkiadó, 2018.

POKOL Béla: Autentikus jogelmélet, Dialóg-Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2010.

TÓTH. J. Zoltán: Az alkotmánybírószági egyéni alapjogvédelem eszközei és gyakorlata – egykor és most..., In Rixer Ádám (szerk): Állam és közösség, KRE-ÁJK, Budapest 2012.

LEGÉNY Krisztián: Az alkotmánybíráskodás modelljei, In Tóth Judit-Legény Krisztián (szerk): Összehasonlító alkotmányjog, Complex Kiadó, Budapest. 2006.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVGORAC, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Budapest, Századvég Kiadó, Budapest, 2015.

BLUTMAN László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban, HVG-ORAC Kiadó, Budapest 2013.

ÁDÁM Antal: Alkotmányi értékek és alkotmánybíráskodás, Osiris Kiadó, Budapest, 1998.

HALMAI Gábor- TÓTH Gábor Attila: Emberi jogok, Osiris Kiadó, Budapest, 2003.

POKOL Béla: Jogelmélet, Századvég Kiadó, Budapest, 2005.

SZABADON VÁLASZTHATÓ TÁRGYAK (A KETTŐ KÖZÜL AZ EGYIK TELJESÍTÉSE KÖTELEZŐ)

1. Alapjogvédelem a választási jogban

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: szabadon választható tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 6 tanóra előadás

Ajánlott félév: 1. félév

Meghirdetés féléve: 1. félév

Kreditérték: 4

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190101KV

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Oktató(k): Dr. Téglási András Ph.D.

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Ezen képzés – a pártpolitikai arányok szerinti hagyományos felosztás helyett – a választópolgárok választási lehetőségei alapján kategorizálja a választási rendszereket. Ez utóbbi nem jellemző, bár nem példa nélküli a nemzetközi szakirodalomban. A kategorikus szavazásnál a választópolgárnak ellentmondás-mentesen („köntörfalazás nélkül”) ki kell mondania, kifejezetten melyik jelöltet választja, voksait nem oszthatja meg jelöltek között, nem eszközölhet a sorrendiségen változtatásokat. Határozottan állást kell foglalnia. Az ordinális voksolásnál a szavazó ezzel szemben jobban válogathat, sorrendiséget állíthat fel, illetőleg aszerint szavazhat, kit szeret jobban, kit kevésbé, kit a legkevésbé. Nem kell kifejezetten egy párt (jelölt) mellett döntenie.

A választójog alkotmányos elvárásainak tartalmát (általános, egyenlő, közvetlen, titkos) a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény alapelvei és tételes rendelkezései garantálják. Ezek az alapelvek: a választás tisztaságának megóvása, az önkéntes részvétel a választási eljárásban, az esélyegyenlőség a jelöltek és a jelölő szervezetek között, a fogyatékossgal élő választópolgárok joggyakorlásának elősegítése, a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás, valamint a választási eljárás nyilvánossága. A törvény lehetővé teszi a pusztán alapelvre hivatkozó állampolgári jogorvoslatot is. A törvény alapelvei szinte ugyanolyan absztrakt, átmoralizált kategóriát jelentenek, mint az alkotmányos alapjogok. Bár

részben e tág alapelvek lennének hivatottak arra, hogy az elvont választójognak tartalmat adjanak. Ennek tükrében csak részben merész megállapítás, hogy az NVB szinte alapjogi bíraskodásra kapott felhatalmazást. Ráadásul hozzá kell tennünk, hogy a választójog része a népszavazási jog is. A népszavazás megengedhetőségéről főképp az Alaptörvényben taxált, kizárt tárgykörök alapján dönt az NVB. Ez pedig – már a korábbi OVB tekintetében is – kifejezetten az Alaptörvény (azelőtt az Alkotmány) közvetlen alkalmazásának *kötelezettsége*, nem is pusztán lehetősége. Az OVB (NVB) tehát mintegy alkotmánybíráskodó szervként is funkcionál. Ezzel is összefüggésben érdekes, hogy az NVB hatáskört kapott a jelentősebb szankcionálásra, ehelyütt főképp a bírságolási lehetőségre gondolhatunk. Ez kifejezetten hatósági jogkörnek tekinthető, továbbá sajátos az NVB jogértelmezésének jogi jellege is. A tantárgy ezen alapjogi relevanciájú kérdésekre kíván rávilágítani és gyakorlati ismereteket átadni a témában.

Tantárgyi tematika:

1. A választójog, mint alapjog
2. A választójog szabályozásának sajátosságai, az alapelvek
3. A választási szervek
4. A választási jogorvoslatok a Ve. rendszerében
5. Az Alkotmánybíróság döntései a speciális választójogi alkotmányjogi panasz eljárásban

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szereszhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Cservák Csaba: Az alapjogokat érvényesítő intézményrendszer, Lícium-Art Könyvkiadó Debrecen, 2018.

Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon, Budapest, Osiris Kiadó, 2001.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVGORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Századvég Kiadó Budapest, 2015.

PACZOLAY Péter: Alkotmánybíráskodás – alkotmányértelmezés, Rejtjel Politológiai Könyvek, Budapest 2003.

KUKORELLI István: Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó, Budapest 1995.

BODNÁR Eszter: A választójog alapjogi tartalma és korlátai, HVG-ORAC Kiadó, Budapest 2014.

2. Az alapjogvédelem a magánjogban

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: szabadon választható tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 6 tanóra előadás

Ajánlott félév: 1. félév

Meghirdetés féléve: 1. félév

Kreditérték: 4

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190102KV

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Dr. Arató Balázs

Oktató(k): Dr. Téglási András Ph.D.

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az ügyvédi tevékenység, olyan alapvető jogalkalmazó munka, amelynek legfőbb célja a személyek jogainak érvényesítése a legkülönbözőbb, legváltozatosabb élethelyzetekben. Látható tehát, hogy az ügyvédi szakma küldetése a jogok és ezek között természetesen az alapjogok - mivel minden jogosultság visszavezethető alapjogokra - érvényre juttatása. A mindennapi tevékenység során alapjogi érintettség merül fel például az ügyvédi adatkezelés kapcsán, de az egyes eljárás jogok alapszabályainak (pl. tisztességes eljáráshoz való jog; ártatlanság vélelme; egyes bizonyítási eszközök felhasználásának módja) alkalmazása során is. A fentiek mellett az ügyvéd kifejezetten alapjogi eljárásokban is képviselheti ügyfelét, tehát az ügyvéd az alapvető jogok őre is. Így – bár a képzés végig veszi a legfontosabb fórumokat – leginkább az ügyvédi szempontú kiegészítésként tárgyalja pl. az alkotmányjog panasz, a strasbourgi bíróság, az EBH vagy az FRP előtti igényérvényesítést bemutatása során is. A jogász hivatásrend gyakorlóit tehát – a látszat ellenére – aktívan és mindennapos rendszerességgel érintkezésbe kerülnek az alapvető jogokkal. A képzés ezen aspektusokra kíván fókuszálni, melyek elsajátításával, az ügyvédek, a tevékenységükhöz kapcsolódó alapvető jogok átfogóbb és mélyebb ismeretével nyújthatnak minőségi szolgáltatást ügyfeleiknek.

Tantárgyi tematika:

1. A magánjog dogmatikájának sajátosságai
2. Az alapjogi és magánjogi dogmatika ellentmondásai
3. Az alapjogi szemlélet esetleges diszfunkciói a polgári jogot érintően
4. A tulajdonhoz való jog
5. Egyéb érdekes és jelentős alkotmánybírói határozatok e tárgykörben

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szerezhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

POKOL Béla: Autentikus jogelmélet, Dialóg-Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2010.

VARGA ZS. András: Ombudsman, ügyész, magánjogi felelősség, Pázmány Press, Budapest, 2012.

TÓTH. J. Zoltán: Az alkotmánybírói egyéni alapjogvédelem eszközei és gyakorlata – egykor és most..., In Rixer Ádám (szerk.): Állam és közösség, KRE-ÁJK, Budapest 2012.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Századvég Kiadó, Budapest, 2015.

PACZOLAY Péter: Alkotmánybíráskodás – alkotmányértelmezés, Rejtjel Politológiai Könyvek, Budapest 2003.

BLUTMAN László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2013.

BADÓ Attila: A bírói függetlenség, a tisztességes eljárás és a politika, Gondolat Kiadó, Budapest, 2011.

KUKORELLI István: Az alkotmányozás évtizede, Korona Kiadó, Budapest 1995.

HALMAI Gábor- TÓTH Gábor Attila: Emberi jogok, Osiris, Budapest, 2003.

TANTÁRGYI ISMERTETŐ

II. FÉLÉV

A hátrányos megkülönböztetés tilalma, az EBH alapjogvédelmi tevékenysége

(A hátrányos megkülönböztetés tilalma, az alapvető jogok biztosának alapjogvédelmi tevékenysége)

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 6 tanóra előadás

Ajánlott félév: 2. félév

Meghirdetés féléve: 2. félév

Kreditérték: 4

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190205K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Oktató(k): Dr. Bódi Stefánia

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus a diszkrimináció tilalom általános alapjogvédelmi szervére, az Egyenlő Bánásmód Hatóság eljárására koncentrálna. Ezen szerv logikája hatósági, amely eltér az ombudsmani típusú szervekétől, azonban az egyenlő bánásmód követelménye, a diszkrimináció tilalma olyan általánosan egész társadalmunkat átható alapérték, alapjog, ami indokolttá teszi, az alapjogok érvényesülését ugyancsak átfogóan felügyelő Alapjogi Biztos mellett, ezt külön tantárgy keretében tárgyalni.

Tantárgyi tematika:

1. A diszkrimináció tilalmának elméleti háttere
2. A diszkrimináció tilalmának összefüggése a többi alapjoggal, különös tekintettel az emberi méltósághoz való joggal
3. A pozitív diszkrimináció és a közvetett diszkrimináció
4. Az Egyenlő Bánásmód Hatóság státusza, hatáskörei

5. Jogesetek az Egyenlő Bánásmód Hatóság gyakorlatából

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szerezhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

POKOL Béla: Autentikus jogelmélet, Dialóg-Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2010.

Gabriele KUCSKO-STADLMAYER: Európai ombudsman-intézmények, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010 (A német kiadás alapján válogatta Szabó Máté-Péterfalvi Attila)

VARGA ZS. András: Ombudsmanok Magyarországon, Rejtjel Kiadó, 2004.

VARGA ZS. András: Ombudsman, ügyész, magánjogi felelősség, Pázmány Press Kiadó, Budapest, 2012.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVGORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Századvég Kiadó, Budapest, 2015.

KUKORELLI István: Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó, Budapest 1995.

HALMAI Gábor- TÓTH Gábor Attila: Emberi jogok, Osiris Kiadó, Budapest, 2003.

POKOL Béla: Jogelmélet, Századvég Kiadó, Budapest, 2005.

Alapjogvédelem a médiajogban

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 6 tanóra előadás

Ajánlott félév: 2. félév

Meghirdetés féléve: 2. félév

Kreditérték: 4

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190204K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Oktató(k): Dr. Papp János Tamás

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A véleménynyilvánítás alapjoga kitüntetett szerepet kap, még az alapjogok tekintetében is. Tehát lényegében a legerősebb korlátozási ok egy másik emberi jog, így különösképpen az emberi méltósághoz való jog lehet. Az elmélyültebb megközelítés azonban rávilágít arra, hogy felületesebben nézve (és a túlzottan individualista megközelítés szerint) „véleménynyilvánítási korlátozásának” titulált jogintézmények valójában éppen, hogy a véleménynyilvánítás – társadalmi léptékű – kiteljesítésének garanciái. Az alkotmányjog egyes elméletalkotói a kérdéses kategória alapjogának nem is a véleménynyilvánítás szabadságát tartják, hanem a kifejezés, a közlés szabadságát, mely magában foglalja nem csupán a vélemény-jellegű szubjektív, hanem a neutrális információk közkinccsé tételét, továbbá a közérdekű információkhoz való hozzájutás szabadságát is. Az átfogó értelemben vett sajtószabadság a pluralitás kategóriájában teljesedik ki. Mikor szabad a sajtó teljesen? Ha mindenki minden gondolatát mindenkor és mindenhol elmondhatja. (Az emberi méltóság megsértésének szűken vett eseteit kirekesztőleg.) Ez persze illúzió, nyilván teljes sajtószabadság nem létezik. A pluralitás tekintetében azt vizsgáljuk, mennyire sokszínű a vélemények halmaza. Túlzottnak tekinthetjük a véleménybefolyásoló erőt, amennyiben a média néhány (vagy főleg, ha egy) társadalmi csoportnak kiszolgáltatottan működik ténylegesen, amely csoportok jelentős mértékben egyoldalú befolyást gyakorolnak a közvéleményre, a „körből kimaradt” csoportok pedig kirekesztettek a véleményalakítás

folyamatából. A német alkotmánybíróság gyakorlata szerint a médiaszabadság *nem a médiumok tulajdonosainak (illetve alkalmazottainak) kibontakoztatását, véleményük szabad kifejtését szolgálja, hanem a véleményszabadság globális érvényesülését*, vagyis a szabad és átfogó tájékoztatást, és ezáltal az egyéni és közösségi vélemények alakíthatóságát mozdítja elő. A német alkotmánybíróság már kifejezetten a digitális médiarendszerre tekintettel leszögezte, hogy „a médiának a műsorszórási célú frekvenciák szűkössége miatt fennálló különleges helyzete (Sondersituation) megszűnésével a médiarendszer kialakítására irányuló törvényi szabályozás nem válik nélkülözhetővé. A médiarendszer törvényi kialakításának oka az a kiemelkedő jelentőség, amire a műsorszolgáltatás széleskörű hatása, aktualitása, és meggyőző ereje alapján tesz szert. Az intézmény tulajdonosának quasi tulajdonjoga mellett persze, a szólásszabadság „ikerjogából” is levezetve, a sajtószabadság jogát az újságírókra és a szerkesztőkre vonatkozólag is értelmeznünk kell. Amaz tehát őket is megilleti. De mi a jogi helyzet, amennyiben az ő szabadságuk a tulajdonos szabadságával kerül kollúzióba? Lehet egyáltalán szavatolni a szerkesztő függetlenségét a tulajdonosi befolyástól? A képzés a magyar médiajogi szabályozás alapjogi összefüggései mellett ezekre a kérdésekre is keresi a választ.

Tantárgyi tematika:

1. A véleménynyilvánítás szabadságának e témát érintő sajátosságai
2. A média fogalma, nemzetközi fejlődéstörténet
3. A hazai jogi szabályozás, a korábbi ORTT és az NMHH
4. Jogesetek a Médiatanács gyakorlatából
5. Az internet forradalmi hatásai

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szerzhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Cservák, Csaba: Az alapjogokat érvényesítő intézményrendszer, Lícium-Art Könyvkiadó Debrecen, 2018.

POKOL Béla: Autentikus jogelmélet, Dialóg-Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2010.

TÓTH. J. Zoltán: Az alkotmánybírósági egyéni alapjogvédelem eszközei és gyakorlata – egykor és most..., In. Rixer Ádám (szerk.): Állam és közösség, KRE-ÁJK, Budapest 2012.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVGORAC, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Budapest, Századvég Kiadó, Budapest, 2015.

KUKORELLI István: Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó, Budapest 1995.

HALMAI Gábor- TÓTH Gábor Attila: Emberi jogok, Osiris, Budapest, 2003.

POKOL Béla: Jogelmélet, Századvég Kiadó, Budapest, 2005.

KOLTAY András-Nyakas Levente (szerk.): Magyar és európai médiajog, Complex Kiadó, Budapest, 2013.

Alapjogvédelem az EU-ban, az EU Alapjogi Chartája

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 6 tanóra előadás

Ajánlott félév: 2. félév

Meghirdetés féléve: 2. félév

Kreditérték: 3

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190206K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Dr. Arató Balázs

Oktató(k): Prof. Dr. Halász Iván

Értékelés módja: kolokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az Európai Unió napjaink szupranacionális, eredetileg gazdasági tömörülésként létre hozott tömörülése immáron majdnem egy évtizede, a Lisszaboni Szerződés hatálybalépése óta alapjogi katalógussal is rendelkezik, ugyanis az Alapjogi Charta az EU jog részévé vált. Mindezek alapján az EU jogában is megjelentek az alapjogok, melyeket az Európai Unió Bíróságának is figyelembe kell vennie. A Charta címzettjei az EU intézményei, az EU jogot alkalmazó szervek, valamint a tagállamok. A Charta tartalmazza a legtipikusabb, nemzeti alkotmányokban, illetve nemzetközi egyezményekben található alapjogokat, ugyanakkor - ahogy fentebb is láthattuk - alkalmazási köre egészen speciális. A képzés az EU jog ezen, saját alapjogi rendszerével kívánja megismertetni a hallgatókat, amely azon jogalkalmazók számára kínálhat hasznos ismereteket, akik aktívan foglalkoznak EU joggal.

Tantárgyi tematika:

1. Előzmények, az Európai Unió alapjogi Chartája
2. A Lisszaboni Szerződés szerepe
3. A kifejezetten uniós polgárokat illető jogok
4. A védett jogok jogcsoportjai és a védelem szintje
5. Az Európai Unió Bírósága jogértelmezésének sajátosságai

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szerzhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Gabriele KUCSKO-STADLMAYER: Európai ombudsman-intézmények, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010 (A német kiadás alapján válogatta Szabó Máté-Péterfalvi Attila)

POKOL Béla: Autentikus jogelmélet, Dialóg-Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2010.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Budapest, Századvég Kiadó, 2015.

BLUTMAN László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2013.

HALMAI Gábor- TÓTH Gábor Attila: Emberi jogok, Osiris Kiadó, Budapest, 2003.

POKOL Béla: Jogelmélet, Századvég Kiadó, Budapest, 2005.

Az Alapjogi Biztos eljárása, az ombudsmani típusú alapjogvédelmi tevékenység

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 10 tanóra előadás

Ajánlott félév: 2. félév

Meghirdetés féléve: 2. félév

Kreditérték: 5

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190202K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Oktató(k): Dr. Cservákné Dr. Lajos Edina, Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A képzés hangsúlyosan kíván foglalkozni az Alapjogi Biztos, illetve az ombudsmani típusú szervek alapjogvédelmi tevékenységével. Az ombudsman az alapjogvédelmi intézmény rendszer egy sajátos, de ugyanakkor alapvető jelentőségű pillére. Az ombudsman alapvetően nem rendelkezik olyan hatáskörökkel, amely alapján kikényszeríthető jogi aktusokat hozhatna. Ajánlásai, állásfoglalásai jellemzően soft law jellegűek, ugyanakkor Magyarországon, illetve külföldön is olyan nagypresztízsű intézménynek számít, melynek ajánlásait rendszerint figyelembe veszik. Mindezek alapján a képzés által nyújtott ismeretek, - melyek az Alapjogi Biztos eljárását, illetve legfontosabb, alapjogokat érintő állásfoglalásait elemzik - egy olyan érvelési alapot nyújtanak a mindennapi jogalkalmazásban, amely egyaránt hasznos és hivatkozandó a bírók, az ügyészek, az ügyvédek és a közigazgatás, illetve egyéb területeken dolgozó jogászok számára.

Az Alapjogi Biztos mellett a képzés kitekint az ombudsmani intézmények nemzetközi modelljeire, valamint ezen túlmenően az ombudsmani típusú intézményekre, különös tekintettel hazánk vonatkozásában a Független Rendészeti Panasztestület eljárására, illetve gyakorlatára.

Tantárgyi tematika:

1. Az ombudsmani típusú szervek nemzetközi modelljei
2. A hazai ombudsmani jellegű szervek
3. Az alapvető jogok biztosának jogállása
4. Sajátos jogesetek a magyar ombudsmani gyakorlatból
5. A Független Rendészeti Panasztestület

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szereshető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Cservák, Csaba: Az alapjogokat érvényesítő intézményrendszer, Lícium-Art Könyvkiadó Debrecen, 2018.

Gabriele KUCSKO-STADLMAYER: Európai ombudsman-intézmények, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010. (A német kiadás alapján válogatta Szabó Máté-Péterfalvi Attila)

VARGA ZS. András: Ombudsmanok Magyarországon, Rejtjel Kiadó, 2004.

VARGA ZS. András: Ombudsman, ügyész, magánjogi felelősség, Pázmány Press Kiadó, Budapest, 2012.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVGORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Századvég Kiadó Budapest, 2015.

Az alkotmányjogi panasz speciális eljárása

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 16 tanóra előadás

Ajánlott félév: 2. félév

Meghirdetés féléve: 2. félév

Kreditérték: 6

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190201K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák. Csaba Ph.D.

Oktató(k): Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D., Dr. Juhász Imre, Dr. Farkas György Tamás

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Nem túlzás azt állítani, az alkotmányjog beköltözött a mindennapjainkba. A korábban elvont „entellektuel” kérdéskörnek tartott témában ugyanis az új Alaptörvény rendkívül fontos változásokat hozott. Az alkotmányjogi panasz új szabályai lehetőséget adnak nem csupán a jogszabály, hanem a bírói döntés által okozott – elvileg bármilyen okból bekövetkezett – alapjogsértés orvoslására is. Ezért az alkotmányjogi panasz jogintézménye szerepet játszik a „mindennapi jogalkalmazásban”, így - véleményünk szerint - a bírák és ügyvédek számára sem hagyható figyelmen kívül. A tekintetben kell különbséget tenni, hogy közvetlen vagy közvetett alapjogsértésről beszélünk. Utóbbi esetről akkor lehet szó, ha egy alapjogot biztosítani hivatott tételes jogszabályt sértenek meg. Voltaképp szinte minden jogszabály visszavezethető valamely alapvető jogra. Így ebben a kontextusban minden jogsértés alapjogsértés is lehetne. El kell elhatárolnunk tehát a közvetlen alapjogsértéseket a közvetettől, utóbbi védelmére ugyanis az egész igazságszolgáltatási struktúra, az egész jogrendszer hivatott. Nem túlzás azt állítani, hogy ha lenne jogi Nobel-díj, megérdemelné az, aki egészen szabatosan el tudja határolni az alapjogsértéstől a „puszta” jogsértéseket. Az eddig kikristályosodott gyakorlat az utóbbi valószínűségét növelte, bár a testület az első 1-2 év óvatosságát követően aktívabb alapjogvédő szerepet kezdett játszani. Az mindenesetre konzekvens gyakorlatnak tűnik, hogy az Alkotmánybíróság nem fogadja be például a felhasznált bizonyítási eszközök kiválasztását vagy mellőzését, a tényállás megállapítását, a

bizonyítékok bíróság általi értékelését és az alkalmazandó jogszabályok kiválasztását vitató beadványokat. Arra már kevésbé találunk szilárd támpontot, hogy melyek a testület által garantáltan befogadott ügyek. A jogértelmezési (és ennek kapcsán alkotmányértelmezési) kérdések vitatott átmenetet jelentenek. A fentiekben pozitívan emlegetett hatáskör-bővítés melléközöngéje lehet – kiterjesztő alkotmánybíróági értelmezés esetén – az, ha a több évszázados szerves fejlődésen keresztülment polgári- vagy büntetőjogi dogmatika keveredik az ehhez képest szubjektívebb, átmoralizált alapjogi érveléssel. A képzés során alkotmánybírók, kiemelkedő gyakorlati szakemberek és elméleti jogtudósok világítják meg az Alkotmánybíróság aktuális gyakorlatát.

Tantárgyi tematika:

1. Az alkotmányjogi panasz az új Alaptörvény és alkotmánybíróági törvény tükrében
2. Mennyiben klasszikus igazságszolgáltatási jellegű az alkotmányjogi panasz?
3. Az Alkotmánybíróság gyakorlatának lehetséges szempontjai az alkotmányjogi panasz elbírálásában
4. A legfontosabb jogesetek 2012. óta
5. Be nem fogadott alkotmányjogi panaszok

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szerzhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Bitskey-Török (szerk.): Az alkotmányjogi panasz nagy kézikönyve, Budapest, HVG-ORAC, 2015.

POKOL Béla: A bírói hatalom, Századvég Kiadó, Budapest, 2003.

Cservák, Csaba: Az alapjogokat érvényesítő intézményrendszer, Lícium-Art Könyvkiadó Debrecen, 2018.

Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon, Budapest, Osiris, 2001.

TÓTH. J. Zoltán: Az alkotmánybíróági egyéni alapjogvédelem eszközei és gyakorlata – egykor és most..., In Rixer Ádám (szerk.): Állam és közösség, KRE-ÁJK, Budapest 2012.

LEGÉNY Krisztián: Az alkotmánybíráskodás modelljei, In Tóth Judit-Legény Krisztián (szerk.): Összehasonlító alkotmányjog, Complex Kiadó, Budapest 2006.

BADÓ Attila: A bírói függetlenség, a tisztességes eljárás és a politika, Budapest, Gondolat Kiadó, 2011.

KUKORELLI István: Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó, Budapest 1995.

ÁDÁM Antal: Alkotmányi értékek és alkotmánybíráskodás, Osiris Kiadó, Budapest, 1998.

Az EJEE alapjogi katalógusa, az EJEB alapjogvédelmi tevékenysége

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: kötelező tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 10 tanóra előadás

Ajánlott félév: 2. félév

Meghirdetés féléve: 2. félév

Kreditérték: 4

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190203K

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Oktató(k): Dr. habil. Köbel Szilvia Ph.D.

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

Az alapjogok katalógusa, illetve az alapjogvédelem intézményrendszere, olyan területe a jognak, amely felülemelkedik az egyes államok belső jogrendszerén és az univerzális, illetve regionális nemzetközi jog spektrumán is megjelenik. Mindezek alapján gyakorlati szempontból a legteljesebb alapjogi védelmet akkor nyújthatjuk, ha ismerjük nemzetközi jogi alapú alapjogi katalógusokat, illetve ezen katalógusok mögött álló érdekérvényesítő mechanizmusokat. Európában a regionális nemzetközi jogi alapokon nyugvó elsődleges alapjogi katalógus az Emberi Jogok Európai Egyezménye, amelynek érvényesülését az Emberi Jogok Európai Bírósága – közbeszédben használt nevén a „strasbourgi bíróság” – hivatott kikényszeríteni. Gyakorló jogászok számára, bármely jogász hivatásrendbe tartozzanak is, az alapjogvédelem és a jogalkalmazás szinte minden területén szükséges ismerniük az Emberi Jogok Európai Bírósága eljárásrendjét, egyes alapjogokat érintő gyakorlatát, ugyanis napjainkban egyre gyakrabban kerül előtérbe ezen alapjogi fórum, melynek ítéletei kötelezőek lényegében egész Európában. Mindezeket szem előtt tartva a tantárgy Emberi Jogok Európai Bírósága előtti hatékony eljárás, jogi képviselő képességét hivatott fejleszteni, a bíróság eljárási jogának és az egyes alapjogok vonatkozásában alkalmazott gyakorlat ismertetésével.

Tantárgyi tematika:

1. Az Emberi Jogok Európai Egyezményének bemutatása, az egyes cikkek értelmezése az Emberi Jogok Európai Bírósága vonatkozásában
2. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának eljárásjoga
3. Az Egyezmény 6. cikke: a tisztességes tárgyaláshoz való jog
4. Emberi Jogok Európai Bíróságának hatása a magyar jogra
5. Az Emberi Jogok Európai Bíróságága és az Európai Unió Bírósága gyakorlatának összefüggésrendszere

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szereshető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

POKOL Béla: A bírói hatalom, Századvég Kiadó, Budapest, 2003.

Gabriele KUCSKO-STADLMAYER: Európai ombudsman-intézmények, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2010 (A német kiadás alapján válogatta Szabó Máté-Péterfalvi Attila)

BLUTMAN László: Az Európai Unió joga a gyakorlatban, HVG-ORAC, Budapest, 2013.

HALMAI Gábor- TÓTH Gábor Attila: Emberi jogok, Osiris, Budapest, 2003.

POKOL Béla: Jogelmélet, Századvég Kiadó, Budapest, 2005.

SZABADON VÁLASZTHATÓ TÁRGYAK (A KETTŐBŐL AZ EGYIK TELJESÍTÉSE KÖTELEZŐ)

1. A NAIH az alapjogvédelmi intézményrendszerben, az adatvédelem és a közérdekű adatok megismerésének alapjogi összefüggései

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Alkotmányjogi Tanszék

Tantárgy típusa: szabadon választható tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 6 tanóra előadás

Ajánlott félév: 2. félév

Meghirdetés féléve: 2. félév

Kreditérték: 4

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190201KV

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. Cservák Csaba Ph.D.

Oktató(k): Dr. Péterfalvi Attila András

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A személyes adatok védelme, a közérdekű adatok nyilvánossága olyan alapjogi követelmények, melyek mai világunkban kiváltképp lényegessé váltak gyakorlati szempontból is. Hazánkban a NAIH az az önálló szerv mely mintegy őrködik ezen alapjogok felett. A kurzus a személyes adatok védelmének, a közérdekű adatok nyilvánosságának gyakorlati aspektusait, illetve a NAIH ezzel kapcsolatos gyakorlatát, eljárást kívánja bemutatni.

Tantárgyi tematika:

1. A személyes adatok védelme és a közérdekű adatok nyilvánossága az alapjogok átfogó rendszerében
2. A személyes adatok és a különlegesen érzékeny adatok
3. Máig ható jogesetek (bíróági gyakorlat és az adatvédelmi biztosok legfontosabb ügyei)
4. A NAIH vonatkozó gyakorlata

5. A GDPR jellemzése

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szerezhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

Cservák, Csaba: Az alapjogokat érvényesítő intézményrendszer, Lícium-Art Könyvkiadó, Debrecen, 2018.

Péterfalvi-Révész-Buzás (szerk.): Magyarázat a GDPR-ról, Budapest, Wolters Kluwer, 2018.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVG-ORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Esményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Századvég Kiadó Budapest, 2015.

KUKORELLI István: Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó, Budapest 1995.

HALMAI Gábor- TÓTH Gábor Attila: Emberi jogok, Osiris Kiadó, Budapest, 2003.

2. Alkotmányos büntetőjog

Oktatás nyelve: magyar

Tanszék: Büntügyi Tudományok Intézete

Tantárgy típusa: kötelezően választható tantárgy

Képzésforma: levelező

Félévi óraszám: 6 tanóra előadás

Ajánlott félév: 2. félév

Meghirdetés féléve: 2. félév

Kreditérték: 4

Tantárgy kódja: AJ AJVSZJL190202KV

A tantárgy felvételének előfeltétele: nincs

Tantárgyfelelős: Prof. Dr. habil. Domokos Andrea

Oktató(k): Prof. Dr. habil. Domokos Andrea

Értékelés módja: kollokvium

A tantárgy szakmai elsajátításának célja:

A kurzus elsősorban a büntetőjog anyagi és eljárás jogi, alaptörvényből fakadó, alapjogi jogintézményeire és az ezekkel kapcsolatos egyes gyakorlati aspektusokra kívánja felhívni a figyelmet. A büntető anyagi jog vonatkozásában kiemelhető a nullum crimen sine lege, nulla poene sine lege elvek, vagy akár a jogos védelem intézménye. A büntetőeljárás jog vonatkozásában a tisztességes eljárás elve, mint egyfajta „ernyő” jog, illetve a büntetőeljárás alapjogokat korlátozó kényszercselekményei, pl. a letartóztatással kapcsolatos egyes gyakorlatias ismérvek tárgyalása kerül előtérbe.

Tantárgyi tematika:

1. A büntetés célja az egyes iskolák szerint
2. Az alkotmányos büntetőjog főbb dogmatikai kérdései
3. A témát meghatározó alkotmánybírói határozatok a korábbi hazai gyakorlatban
4. Alkotmányos büntetőjog: az elkövetők vagy az áldozatok alapjogai?
5. Alapjogok védelme a büntetőeljárásban, Az EJEK gyakorlata

Évközi tanulmányi követelmények: nincs

Az értékelés módszere: vizsgán 1-5-ös skálán szerzhető érdemjegy

Az ismeretek, készségek és kompetenciák elsajátításához rendelkezésre álló tanulmányi segédanyagok:

POKOL Béla: Autentikus jogelmélet, Dialóg-Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2010.

TÓTH. J. Zoltán: Az alkotmánybírósági egyéni alapjogvédelem eszközei és gyakorlata – egykor és most..., In Rixer Ádám(szerk.): Állam és közösség, KRE-ÁJK, Budapest 2012.

JAKAB András: Az új Alaptörvény keletkezése és gyakorlati következményei, HVGORAC Kiadó, Budapest, 2011.

VARGA ZS. András: Eszményből bálvány? A joguralom dogmatikája, Budapest, Századvég Kiadó, 2015.

PACZOLAY Péter: Alkotmánybíráskodás – alkotmányértelmezés, Rejtjel Politológiai Könyvek, Budapest 2003.

BADÓ Attila: A bírói függetlenség, a tisztességes eljárás és a politika, Budapest, Gondolat Kiadó, 2011.

KUKORELLI István: Az alkotmányozás évtizede. Korona Kiadó, Budapest 1995.

HALMAI Gábor- TÓTH Gábor Attila: Emberi jogok, Osiris, Budapest, 2003.

POKOL Béla: Jogelmélet, Századvég Kiadó, Budapest, 2005.

SZAKDOLGOZATI TÉMAJEGYZÉK

- Az ügyészség szerepe az alapjogok védelmében, különös tekintettel a legfőbb ügyészre
- A véleménynyilvánítás szabadsága a XXI. században
- Az alapjogok fényében történő jogértelmezés
- Az Alkotmánybíróság hatáskörei az új törvény szerint
- A gyülekezéshez való jog új szabályozása
- A tulajdonhoz való jog érvényesülése, különös tekintettel az alkotmánybírósági eljárásokra
- Az infokommunikációs alapjogok az Alaptörvény hatályba lépését követően
- A tisztességes eljáráshoz való jog
- Alapjogok az Európai Unióban
- Az alapjogok közvetlen alkalmazhatósága bírósági eljárásokban
- Alkotmányos büntetőjog
- Az alapjogokat érvényesítő szervezetrendszer
- Az emberi jogok nemzetközi védelme és ennek hatása Magyarországra
- Az első generációs alapjogok sajátosságai napjainkban
- Az alkotmányjogi panasz a magyar jogban
- Az ombudsman alapjogvédő tevékenysége
- A diszkrimináció tilalmának érvényesülése az új Alaptörvény korában
- Egyéb
- A tisztességes eljáráshoz való jog
- Az alapjogok közvetlen alkalmazhatósága bírósági eljárásokban
- Az Alkotmánybíróság hatáskörei az új törvény szerint
- Az ombudsman alapjogvédő tevékenysége
- Az ügyészség szerepe az alapjogok védelmében, különös tekintettel a legfőbb ügyészre
- Az infokommunikációs alapjogok az Alaptörvény hatályba lépését követően
- Az emberi jogok nemzetközi védelme és ennek hatása Magyarországra
- Alkotmányos büntetőjog
- Az alapjogok fényében történő jogértelmezés
- Az alapjogokat érvényesítő szervezetrendszer
- A diszkrimináció tilalmának érvényesülése az új Alaptörvény korában
- Alapjogok az Európai Unióban

- Az első generációs alapjogok sajátosságai napjainkban
- Egyházjog
- A gyülekezéshez való jog új szabályozása
- A véleménynyilvánítás szabadsága a XXI. században
- A tulajdonhoz való jog érvényesülése, különös tekintettel az alkotmánybírószági eljárásokra
- Az alkotmányjogi panasz a magyar jogban
- Az alapjogokat érvényesítő szervezetrendszer
- A tulajdonhoz való jog érvényesülése, különös tekintettel az alkotmánybírószági eljárásokra
- A tisztességes eljáráshoz való jog
- Alapjogok az Európai Unióban
- Az első generációs alapjogok sajátosságai napjainkban
- Az ombudsman alapjogvédő tevékenysége
- Alkotmányos büntetőjog
- Az ügyészség szerepe az alapjogok védelmében, különös tekintettel a legfőbb ügyészre
- Az emberi jogok nemzetközi védelme és ennek hatása Magyarországra
- A véleménynyilvánítás szabadsága a XXI. században
- Az alapjogok közvetlen alkalmazhatósága bírósági eljárásokban
- Az alkotmányjogi panasz a magyar jogban
- A diszkrimináció tilalmának érvényesülése az új Alaptörvény korában
- Az alapjogok fényében történő jogértelmezés
- Az Alkotmánybírószág hatáskörei az új törvény szerint
- A gyülekezéshez való jog új szabályozása
- Az infokommunikációs alapjogok az Alaptörvény hatályba lépését követően
- Egyéb

A SZAKDOLGOZAT ÁLTALÁNOS FORMAI KÖVETELMÉNYEI

- lapméret: A/4
- stílus: normál
- betűtípus: Times New Roman
- betűméret: 12
- sorköz: 1,5
- tabulátor: alapérték: 1,25 cm
- igazítás: sorkizárás
- nyomtatás formája egyoldalas
- sorvégen szavak elválasztása (ha szükséges)
- bekezdés behúzása: 1,25 cm jobbra
- margó:
  - bal: 3 cm
  - jobb: 2 cm
  - fent: 2 cm
- lábjegyzetben a hivatkozások
- A bekötött szakdolgozat külső borítójára felírandó a szakdolgozat szó, a dolgozat címe, a dolgozat írójának neve, a benyújtás évszáma
- A szakdolgozat első lapján szerepeltetni kell a kar teljes nevét, a szakdolgozat szót, a dolgozat címét, készítőjének nevét, valamint fel kell tüntetni azt, hogy ki volt a konzulens és mely oktatási szervezeti egység (szak) keretén belül készült.

Minimális terjedelem: 80.000 karakter szóközökkel

ZÁRÓVIZSGA TÉTELSOROK

1 tételt kell húzni

1. Az alapjogvédelemmel foglalkozó szervek a hatalommegosztás rendszerében
2. A magyar Alkotmánybíróság hatáskörei
3. A magyar Alkotmánybíróság jogállása és szervezete
4. Az alkotmányjogi panasz a magyar jogban
5. Az alapvető jogok biztosa
6. Az alapjogi réteg sajátosságai
7. Az emberi jogok három generációjának általános jellemzői
8. A jogértelmezés módszerei, különös tekintettel az alapjogok szerinti jogértelmezésre
9. Az élethez való jog problémaköre
10. Az emberi méltósághoz való jog
11. A gyülekezési jog intézménye és hatályos szabályozása
12. A választójog mint alapjog
13. A vallásszabadság és az egyházalapítás joga
14. A véleménynyilvánítás szabadságának dogmatikája és hazai jogszabályi háttere
15. Szólásszabadság a modern technológiák fényében
16. Az egyesüléshez való jog
17. A második és harmadik generációs emberi jogok
18. Az alkotmányos büntetőjog fogalma és elemei
19. Az alkotmányjog és polgári jog határterületei, a tulajdonhoz való jog
20. Az alapvető jogok védelmének nemzetközi rendszere
21. Alapjogok az Európai Unióban

Oklevél minősítése

- A szakdolgozati bírálatok számtani átlagából megállapított jegy és a szakdolgozat védésére kapott jegy két tizedes jegyre kerekített átlaga.
- Az oklevél minősítése a szakdolgozat érdemjegy és a záróvizsga tételsorra kapott érdemjegy számtani átlaga (két tizedesjegyig)

jeles, ha az átlag: 4,51 – 5,00
jó, ha az átlag: 3,51 – 4,50
közepes, ha az átlag: 2,51-3,50
elégséges, ha az átlag: 2,00 – 2,5